

Giedrius
Arbačiauskas

Saulius
Bareikis

Andrius
Kaniava

Alina
Orlova

BARDAI

žodžiai ir natos

Domantas
Razauskas

Kostas
Smoriginas

Gediminas
Storpirštis

baltos lankos

Giedrius
Arbačiauskas

Saulius
Bareikis

Andrius
Kaniava

Alina
Orlova

BARDAI

žodžiai ir natos

Domantas
Razauskas

Kostas
Smoriginas

Gediminas
Storpirštis

baltos lankos

Turinys

Gediminas Storpirstis. Sudarytojo žodis	11
Rimvydas Stankevičius. Stipresnė už šautuvus	15
Vidmantas Bartulis. Dainiai	19
Šarūnas Nakas. Balso radiacija	21

Giedrius Arbačiauskas	26
------------------------------------	----

Apie meilę **28**

Ažuolas **34**

Baltas rūkas **38**

Baltosios naktys **42**

Draugams **46**

Jie vaikšto **52**

Kovo mieste **56**

Lakštingala **60**

Ryto vėjas **64**

Spalio vartai **68**

Saulius Bareikis	74
-------------------------------	----

Akacija **76**

Alkanas **80**

Chiromantija **84**

Draugas **88**

Elegiškai sninga **94**

Kaštonas **98**

Mergaitė **102**

Ruduo **106**

Svečias **110**

	Šią naktį Dievas	114
Andrius Kaniava		118
	Daina apie Vilnių	120
	Fėja	126
	Gyvenimas gražus	130
	Ji	134
	Monika	140
	Penktadienis, 13 diena	144
	Pokalbis	150
	Sąžinė	156
	Tolima šalis	160
	Vėjas	164
Alina Orlova		168
	Kam	170
	Keleliu	174
	Lijo	178
	Mėnulis	180
	Paskutinio mamuto daina	184
	Ramuma	188
	Slėpynės	192
	Vaiduokliai	196
	Vasaris	200
	Žeme, sukis greitai	204
Domantas Razauskas		206
	Apie tai	208
	Burtininke	212
	Jei tavęs nebūtų	216
	Lietaus kambarys	220
	Raganų kraujas	226
	Revoliucija Nr. Px	230

Tarp juodų ir baltų debesų **234**

Tu – voras **238**

Vėjas per tavo kelius **242**

Žvilgsnis pro langą **246**

Kostas Smoriginas..... **250**

Apokaliptinis romanas **252**

Cigaretė **256**

Kalėdos **260**

Makbetas **264**

Mažam broliui **270**

Pavasaris **274**

Pažadėtam kvartale **278**

Tiek nedaug tereikėjo **282**

Užtrauktukas **286**

Vaidmenys **290**

Gediminas Storpirstis..... **294**

Akys **296**

Artistai **300**

Be žodžių **304**

Dieve mano **308**

Kalėdos **312**

Kažkas **316**

Lietuva **320**

Pranciškutis **324**

Prie lango **328**

Už vieną dieną **332**

Sudarytojo žodis

Sveiki, mieli bičiuliai, besidomintys dainuojamąja poezija ar bardų kūryba. Savo rankose laikote antrąją Bardų knygą, kuri yra dar viena plyta į šio muzikos žanro mūrą – penki nauji autoriai ir iš ankstesnės knygos jau pažįstami du su naujomis dainomis – iš viso 70 dainų, prižiūrint autoriams paruoštų spausdinti. Tai karališkas patiekalas jūsų ausims ir širdims.

Beje, knyga suteikia galimybę ir platesniam žiūros taškui į šį muzikos žanrą, todėl pakviečiau pasidalinti mintimis poetą Rimvydą Stankevičių, kompozitorių Vidmantą Bartulį ir muzikologą, kompozitorių Šarūną Naką. Esu nuoširdžiai jiems dėkingas už įžvalgas, kurios, tikiuosi, sudomins ir skaitytojus.

Na, o aš siūlau trumpą apžvalginę kelionę nuo ištakų. Dabar šis žanras Lietuvoje atpažįstamas kaip dainuojamoji poezija ar bardų muzika. Pradėkim nuo pavadinimo „dainuojamoji poezija“, nes dar vis karštai tariamasi, ar taip žanras įvardijamas tiksliausiai. Jis gimė Lenkijoje, Mareko Grechutos lūpose, o dainų autorius ir atlikėjas Alfredas Kukaitis jį išvertė ir pasiūlė vartoti Lietuvoje. Šis pavadinimas prigijo tik tuomet, kai po ilgokų svarstymų taip į savo pasirodymus pradėjo kviesti ir garsiausias tuometis šio žanro atstovas Vytautas Kernagis. Tai atsitiko maždaug praėjo amžiaus aštuntojo dešimtmečio vidury. Garsiausi to laiko dainų autoriai ir festivalių organizatoriai buvo Vytautas Kernagis ir Marijus Šnaras Vilniuje, Alfredas Kukaitis Alytuje, Virgis Stakėnas Šiauliuose ir kompozitorius Giedrius Kuprevičius Kaune – taip apie tuos laikus pasakojo V. Kernagis 1977 m. interviu žurnale *Moksleivis*. Be abejo, kuriančių dainas buvo kur kas daugiau...

Noriu prisiminti ir profesorę Ireną Vaišytę, didelę šio žanro mylėtoją ir puoselėtoją, bei jos vadovaujamą Aktorinio meistriškumo katedrą tuometėje Valstybinėje konservatorijoje (dabar LMTA). Čia mokėsi V. Kernagis ir keturi šios knygos autoriai: Kostas Smoriginas, Saulius Bareikis, Gediminas Storpirstis, Andrius Kaniava, kartu su dainas kūrusiais savo kursų draugais Vidu Petkevičiumi, Olegu Ditkovskiu, Arvydu Lebeliūnu, Aidu Giniočiu ir kt. Vėliau ten savo kūrybinį kelią pradėjo vienas iš pirmosios *Bardų knygos* dainų autorių Saulius Mykolaitis. Todėl galima sakyti, kad aštuntajame–devintajame dešimtmečiuose tai buvo svarbiausia dainuojamosios poezijos kūrėjų kalvė, kuriai augti ir klestėti padėjo ten vyravusios tradicijos bei naujos mados profesionaliuose teatruose, kur įrašytą muziką vis dažniau keitė gyvas dainų atlikimas. Kiek man žinoma, pirmasis spektaklis, kuriame skambėjo vien gyvai atliekama muzika, – Kosto Kubilinsko „Bebenčiukas“ Jaunimo teatre 1975 m., vėliau „Vaikų dienos“ Šiauliuose

1977 m. ir t. t. Tai spektakliai, sulaukę milžiniško žiūrovų susidomėjimo. O kai atsirado dainuojantys aktoriai, pirmus žingsnius į teatro sceną pradėjo žengti ir lietuviški miuziklai (K. Sajos, G. Kuprevičiaus „Devynbėdžiai“ 1974 m. Panevėžio dramos teatre; S. Šaltenio, L. Jacinevičiaus, G. Kuprevičiaus „Ugnies medžio klė su varovais“ 1976 m., o 1982 m. – pirmą kartą gyvai scenoje atliktas S. Gedos ir K. Antanėlio miuziklas „Meilė ir mirtis Veronoje“ Jaunimo teatre).

Baigdamas XX amžiaus apžvalgą, pacituosiu kelias V. Kernagio mintis apie dainuojamąją poeziją iš jau minėto pokalbio *Moksleivyje*:

„Man visada svarbiau ištraukti melodiją iš paties teksto negu muzikai uždėt žodžius... Kad žodis įprasmintų muziką, o muzika padėtų suskambėti žodžiui...“

Pagaliau mūsų liaudies daina – kas gi, jei ne dainuojamoji poezija? Kažkuria dalia mi dainuojamoji poezija iš tiesų yra atasvara pigiems, iki koktumo nuvalkiotiems mūsų estrados dainų žodžiams. Reikia visokios muzikos ir kuo ji įvairesnė – tuo geriau...

Reikia, kad ne vien norėtum, bet ir turėtum ką pasakyt žmonėms...“

Taigi iki XXI amžiaus Lietuvoje šis žanras buvo atpažįstamas kaip dainuojamoji poezija, o nuo XXI amžiaus pradžios atsirado papildinys – bardų muzika, per du dešimtmečius prigijęs žmonių sąmonėj. Kam gi to reikėjo? Jei autorius savo dainai renkasi poetų tekstus – prieštara nėra. Ji atsiranda, kai šio žanro autoriai patys rašo tekstus savo dainoms (V. Kernagis, V. Stakėnas, S. Bareikis, D. Razauskas, S. Mykolaitis, A. Kaniava ir kiti).

Jei sutinkame, kad nepaprastai gausus ir turtingas mūsų liaudies dainų lobynas – seniausia dainuojamoji poezija, tai ir tinkamo žodžio verta paieškot senesniuose laikuose. Žodis „baldas“ (lotyniškai – *bardus*, graikiškai – *bardos*), aptinkamas antikos ir romėnų rašytiniuose šaltiniuose, su įvairiais prasminiais pokyčiais atkeliavo iki XXI amžiaus. Pradžioje taip vadino keltų žynius, kurie po ilgų, 12–21 metus trukusių mokslų tarnavo karališkuosiuose dvaruose ar keliaudami po šalį ir pritardami sau instrumentu apdainuodavo įvairius svarbius dabarties ar praeities įvykius. Vėliau taip vadino keliaujančius ir dainuojančius poetus. Aprašas atitinka ir atsako į mūsų anksčiau iškeltą klausimą: ar ne per toli ieškom? Manau, kad ne. Nesiveldamas į ilgus ginčus ar išvedžiojimus, pateiksiu keletą citatų iš Juozo Venclovos knygos *Senovės keltai ir jų sąryšis su lietuviais*, 1976 m. išleistos Čikagoje:

„Pačios seniausios keltų legendos kalba apie jų protėvynę Gintaro krašte... Šventas medis – ąžuolas, šventvietė – ąžuolynuos... Tikėjo į pomirtinį gyvenimą, garbino dangaus kūnus ir didžiąsias gamtos jėgas... Išvaizda – aukšto ūgio, baltos kūno spalvos, gelsvų plaukų ir mėlynų akių...“

Senieji vietovardžiai – Alsonė, Varda, Apava, Derva... Vandenvardžiai – Jura, Medula, Yla, Ausa, Galupė... Asmenvardžiai – Aidus, Verkus, Bebris, Rutenius, Ainis, Sagius, Gerus... Aina, Rauda, Biruta, Ona, Leda... Dievovardžiai – Nemon, Naria, Meduna, Litavis...“

Žymus prancūzų kalbininkas profesorius Albertas Dauzatas (1877–1955) aiškino, kad „vietų vardai yra vaizdai tos kalbos, kuria kalbėjo krašte tuo laiku, kada jie susidarė“, o vokiečių kalbininkas daktaras Ernstas Lewisas (1881–1966) tvirtino, kad „šalia visų vardų, asmenų vardai nurodo, kokiam kraštui jie priklauso“.

Grįžtant į šiuos laikus, norėčiau paminėti šio žanro dabartinių įvykių variklį „Bardai LT“. Jų aktyvi, įvairiapusė veikla apima festivalių ir koncertų organizavimą, naujų kompaktinių ar vinilinių plokštelių leidimą, jaunųjų bardų globą ir ugdymą kūrybinėse stovyklose.

Kone kasmet atsiranda naujų ir baigia gyvuot įvairaus dydžio visos Lietuvos festivalių. Paminėsiu tik svarbiausius, gausiausiai žiūrovų lankomus, atlaikiusius laiko išmėginimus. Turime vienintelį tarptautinį šio žanro festivalį „Tai – aš“, nuo 2003 metų kasmet rengiamą Vilniaus mokytojų namuose, nors ir gerokai sumenkusį, pasitraukus festivalio sumanytojams. Šiuo metu gausiausiai žiūrovų lankomi ir laukiami festivaliai yra nuo 2001 metų Kulautuvoje vykstantis „Akacijų alėja“ ir nuo 2008 metų į Anykščius kviečiantis „Purpurinis vakaras“. Šių festivalių žiūrovų skaičius kartais perkopia 10 ar net 15 tūkstančių – tai tikrai įspūdinga. Nuo 2006 metų vyksta festivalis „Ant žemės krašto“ Raudondvaryje, pradžioje bandęs burti tarmiškai kuriančius dainų autorius. Seniausias festivalis, mano žiniomis, yra „Bičnamis“ Šakiuose, šiemet šventęs 20-metį. Žiemos festivalis turbūt šmaikščiausiu pavadinimu – „Kaime žydi abrikosai“ – vyksta Stakliškėse nuo 2011 metų. Kad festivaliai visoje šalyje galėtų atsinaujinti ir pasiptyti, nuo 2004 metų rengiamas Lietuvos moksleivių dainuojamosios poezijos konkursas, kasmet vykstantis Vilniaus šv. Kristoforo gimnazijoje. Pirmojo konkurso laureate tapo šios knygos dainų autorė Alina Orlova, taip pat laureatais yra buvę ir kiti: Ieva Narkutė, sesės Milda ir Teresė Andrijauskaitės („Baltos varnos“), grupių „Kamanių šilelis“, „Baltasis kiras“ lyderiai ir t. t. Gabiausi jaunieji kūrėjai jau septynerius metus gali savaitę tobulėti Jaunųjų bardų stovykloje.

Čia ir norėčiau baigti apžvalgą. Visgi šiandien šio muzikos žanro padangėje matau ne vieną tamsų debesį, o jo trapi ateitis, manau, priklauso nuo kiekvieno – ir besidominčio, ir organizuojančio, ir kuriančio... Tad skaitykit šią knygą, mokykitės patikusias dainas, dainuokit ir KURKIT PATYS!

Gediminas Storpirstis

Andrius Kaniava

Aktorius, režisierius, dainų autorius ir atlikėjas.

Instrumentai: gitara, pianinas.

Andrius Kaniava gimė 1964 m. Kaune.

Mokėsi Vilniaus Antano Vienuolio vidurinėje mokykloje. 1982–1988 m. Lietuvos konservatorijoje studijavo aktorinį meistriškumą, 1988–1989 m. dirbo Kapsuko dramos teatre. Nuo 1990 m. iki 2014 m. – Keistuolių teatro narys.

Andrius vaidino 1993 m. filme „Geltonų plytų kelias“, 1995 m. – „Tamanagai“, 2005 m. – „Paskutiniai Brėmeno muzikantai“, o 2011 m. – „Tadas Blindas. Pradžią“, kuris laikomas vienu sėkmingiausių lietuviškų filmų.

Andrius su grupe „Origami“ 2003 m. įrašė albumą „Atšilusi musė“, 2009 m. išleido solinį albumą „Antikvariatas“

ir per Kauno valstybinėje filharmonijoje vykusį koncertą su sunkiosios muzikos orkestru „Muse“ įrašytą albumą.

Jis režisavo muzikinį spektaklį „Pabėgimas iš Trepsės namų“ pagal Jono Avyžiaus apysaką, jam sukūrė muziką ir žodžius. Andrius dainavo S. Gedos, B. Gorbulskio „Velnio nuotaka“ bei S. Gedos ir K. Antanėlio „Meilė ir mirtis Veronoje“ miuzikluose. Taip pat dalyvavo muzikiniuose spektakliuose: A. Giniočio „Geltonų plytų kelias“, D. Wassermano, J. Dariono „Liūdnojo vaizdo riteris“, A. Giniočio, A. Kaniavos „Paskutiniai Brėmeno muzikantai“ ir kt.

Andrius taip pat yra vienas iš muzikos autorių V. Ludwigo ir B. Heymanno

muzikiniame reviu „Taisyklė Nr. 1, arba Sapnuoti Vilnių draudžiama“ bei A. Giniočio ir A. Kaniavos spektaklyje „Laimingasis Hansas“.

Įdomus pomėgis – augina žirgus ir dalyvauja mėgėjų varžybose.

2018 m. jo dainos „Penktadienis, 13 diena“ įvaizdinimas LRT konkurse „KlipVid“ išrinktas geriausiu.

Dažniausi muzikinės scenos partneriai: Aleksandras Tenas (gitara), Sigitas Mickis (klavišai, akordeonas). Pastaruoju metu dar prisijungė Darius Miniotas (mušamieji), Tadas Dešukas (smuikas), Gintarė Bauerytė (gitara, vokalas), Simonas Navickas (bosinė gitara).

Daina apie Vilnių

Žodžiai ir muzika A. Kaniavos

Aš lauksiu prie Vilniaus, prie pasakų miesto,
Su meile, perpus mašinų smalkėm atskiesta,
Kur metai lyg tas popierinis laivelis
Svajoja nuskęst, bet vis plaukia ir plaukia, ir plaukia pro šalį.
Čia barstome nuomones, čia gliaudom mintis.
Svetimi vaikai per tą laiką užaugo
Ir nukando Vilniaus bokštams galvas neviltis,
O pliki stogai plaukais apaugo.

Čia rotušėj lyg Napoleono pulkai
Nuo kadais karaliauja balandžiai ubagai.
Jie ryja ir šika reklamuodami šalį,
Gaila, dingo Kapsukas, bet yra Vienos balius.
Čia katedros bokštas, įkalinęs laiką,
Dar mojuoja varpais ir šlapimo nelaiko.
Čia pavyksta užčiuopti praeities didingumą,
Nors kojos įklimpusios į kramtomą gumą.

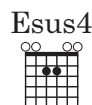
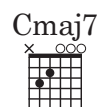
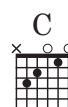
Aš einu gatve ne parodyt save,
Ne prikelt iš numirusių miesto dūšią
Lyg prastam kine. Atbuline data
Aš tik ieškau kitos gatvės pusės.

Per šlapią šaligatvį dar maži ir jaukūs
Bėga, lekia ir skuba palaidi jausmai.
Čia vis dar atsigręži, lyg kas tave šauktų,
Ir vis pabundi, kai nutyla garsai.
Ach, neklausk, mano miela, ko šiam mieste stinga,
Mes čia neparsiduodam, tik po biškį atpingam.
Tik pilis vis dar laikos aukščiau jūros lygio,
Kai vilkas, nesapnuojamas, visai surūdijo.

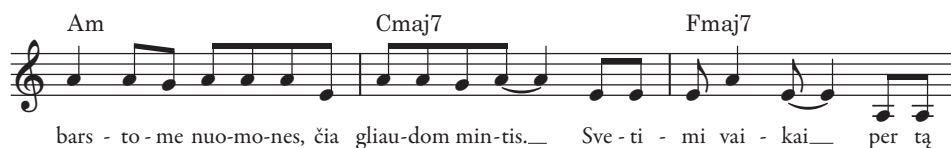
Aš einu gatve ne parodyt save,
Ne prikelt iš numirusių miesto dūšią
Lyg prastam kine. Atbuline data
Aš tik ieškau kitos gatvės pusės. {2 k.}

Tuščios gatvių gyslos rytais groja tango,
Kol Viešpats užpyksta ir spjauna pro langą.
Aš kaip ir tu į šią šventę nekviestas,
Tik lauksiu prie Vilniaus, prie pasakų miesto.

Aš einu gatve ne parodyt save,
Ne prikelt iš numirusių miesto dūšią
Lyg prastam kine. Atbuline data
Aš tik ieškau kitos gatvės pusės {2 k.}
Aš tik ieškau kitos gatvės pusės... {3 k.}

♩ = 112

Am Cmaj7

2. Čia ro - tu - šėj lyg Na - po - le - o - no pul - kai nuo ka -

Fmaj7 Dsus2 Am

-dais ka - ra - liau - ja ba - lan - džiai u - ba - gai. Jie ry - ja ir ši - ka rek - la -

Cmaj7 Fmaj7 Dsus2

-muo-da-mi ša - lį, gai - la, din - go Kap-su-kas, bet y - ra Vie-nos ba-lius. Čia

Am Cmaj7 Fmaj7

ka - ted - ros bokš-tas, į - ka - li - nęs lai - ką, dar mo - juo - ja var - pais - ir šla -

Dsus2 Am C

-pi - mo ne - lai - ko. Čia pa - vyks - ta už - čiuop - ti pra - ei -

D F Am C Dsus2

-ties di - din - gu - mą, nors ko - jos į - klim-pu-sios į kram-to-mą gu - mą.

Priedainis Am Cmaj7

Aš ei - nu gat - ve - ne pa - ro - dyt sa - ve, - ne pri - kelt

Fmaj7 Dsus2 Esus4 Am

iš nu - mi - ru - sių mies - to dū - šią lyg pras-tam ki - ne. - At - bu -

Cmaj7 Fmaj7

-li - ne da - ta - aš tik ieš - kau ki - tos gat - vės pu - sės.

Am Cmaj7

3. Per šla - pią ša - li-gat-vį dar ma - ži ir jau - kūs bė - ga,